

**EUROPOS SĄJUNGOS
TARYBA**

**Briuselis, 2008 m. rugsėjo 29 d. (30.09)
(OR. en)**

13631/08

COMPET 365

PRIDEDAMAS PRANEŠIMAS

---

nuo:	Europos Komisijos generalinio sekretoriaus, kurio vardu pasirašo direktorius Jordi AYET PUIGARNAU
gavimo data:	2008 m. rugsėjo 29 d.
kam:	Generaliniam sekretoriui-vyriausiajam įgaliotiniui Javier SOLANA
Dalykas:	Komisijos ataskaita dėl subsidiarumo ir proporcingumo (15-oji ataskaita dėl geresnės teisėkūros 2007 m.)

Delegacijoms pridedamas Komisijos dokumentas KOM (2008) 586 galutinis.

Pridedama: KOM (2008) 586 galutinis

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA

Briuselis, 26.9.2008
KOM(2008) 586 galutinis

KOMISIJOS ATASKAITA

DĖL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO

(15-oji ataskaita dėl geresnės teisėkūros 2007 m.)

KOMISIJOS ATASKAITA

DĒL SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO

(15-oji ataskaita dėl geresnės teisėkūros 2007 m.)

1. Įžanga

Tai 15-oji metinė subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo apžvalga, kurią Komisija, atsižvelgdama į protokolą, pridėtą prie Europos bendrijos steigimo sutarties, pateikia Europos Vadovų Tarybai ir Europos Parlamentui. Skirtingai nei ankstesnių trejų metų apžvalgose, šioje apžvalgoje neaprepiami platesni geresnio reglamentavimo klausimai, nes jie aptarti Antroje geresnio reglamentavimo Europos Sąjungoje peržiūroje¹.

Apžvalgoje taip pat pabrėžiami du 2007 m. įvykiai, turėję įtakos subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymui. Pirma, kalbama apie Poveikio vertinimo valdybos įkūrimą. Įkūrus šią valdybą, atsirado galimybė Komisijai atliekant poveikio vertinimus kruopščiau nagrinėti, kaip taikomi subsidiarumo ir proporcingumo principai. Antra, aptariamas susitarimas dėl naujosios Lisabonos sutarties, pagal kurią – jei Sutartis būtų ratifikuota – nacionaliniams parlamentams tektų naujas svarbus vaidmuo vertinant, kaip taikomi minėtieji du principai.

2. Teisinė sistema ir institucinė sąranga

2.1 Subsidiarumo ir proporcingumo principai

Bendrosios subsidiarumo ir proporcingumo apibrėžtys pateikiamos Europos bendrijos steigimo sutarties 5 straipsnio 2 ir 3 dalyse. Sutarties 30 protokole išsamiau aiškinama, kaip šie du principai turėtų būti taikomi.

Subsidiarumo principas yra vienas pagrindinių principų, pagal kurį atskiriamos valstybių narių ir ES atsakomybės sritys, t. y. nustatoma, *kas turėtų imtis veiksmų*. Jeigu Bendrija turi išimtinę kompetenciją veikti tam tikroje srityje, abejonių dėl to, kas turėtų imtis veiksmų, nekyla ir subsidiarumo principas netaikomas. Jeigu Bendrija ir valstybės narės dalijasi kompetenciją, minėtasis principas reiškia, kad būtina decentralizacija. Bendrija turėtų imtis veiksmų tik tuomet, kai valstybės narės negali deramai pasiekti tikslų (būtinumo nustatymas) ir kai juos geriau pasiekti gali Bendrija (pridėtinės vertės nustatymas arba veiksmingumo palyginimas).

---

¹ COM (2008) 32, 2008 1 30.

Subsidiarumo principas yra dinamiška sąvoka, taigi vertinimas, kaip šis principas taikomas, ilgainiui kinta. Pagal subsidiarumo principą Bendrija, neviršydama įgaliojimų, gali išplėsti savo veiksmus, jeigu tai reikalinga atsižvelgiant į aplinkybes, taip pat, jeigu veiksmai nebeatitinka subsidiarumo kriterijų, Bendrija veiksmus turi apriboti arba sustabdyti².

Proporcingumo principas yra vienas pagrindinių principų apibrėžiant, kaip Sąjunga turėtų naudotis savo išimtinė ir pasidalinamąja kompetencija, t. y. *kokia turėtų būti ES veiksmų forma ir pobūdis*. Pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 5 straipsnį ir minėtąjį protokolą numatoma, kad Bendrija nesiima jokių veiksmų, kurie nėra būtini siekiant šios Sutarties nustatytų tikslų. Turi būti pasirenkamos mažiausią naštą sukeliančios priemonės.

2.2 Taikymo būdai, galimybė teikti pastabas ir *ex-post* kontrolė

Visos Europos Sąjungos institucijos, naudodamosi savo įgaliojimais, turi laikytis abiejų principų. Konkretūs įpareigojimai nustatyti protokole ir 1993 m. Tarpinstituciniame susitarime dėl subsidiarumo principo³. Kai kurie iš pagrindinių aspektų apibendrinami toliau, o pokyčiai, numatyti Lisabonos sutartimi, aptariami 4.1 skirsnyje.

Komisija privalo plačiai konsultuotis prieš siūlydama teisės aktus; kiekvieno teisės akto pasiūlymo aiškinamajame memorandume išdėstyti priežastis, rodančias, kad siūlomas teisės aktas atitinka subsidiarumo ir proporcingumo principus; taip pat atsižvelgti į Bendrijai, nacionalinėms vyriausybėms, vietos valdžios institucijoms, ūkinės veiklos vykdytojams ir piliečiams tenkančią naštą. Kaip aiškinama 3.1 skirsnyje, Komisijos poveikio vertinimo sistema padeda užtikrinti, kad siūlant visus svarbius teisės aktus, būtų griežtai išnagrinėjama, ar jais laikomasi subsidiarumo ir proporcingumo principų.

Europos Parlamentas ir Taryba turi nurodyti priežastis, susijusias su subsidiarumo principu, jei jų daromas pakeitimas turi įtakos Bendrijos kompetencijos riboms⁴. Konsultavimosi arba bendradarbiavimo procedūros atveju Taryba turi pranešti Parlamentui apie savo poziciją dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo motyvų pareiškime⁵.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas bei Regionų komitetas savo nuomones teikia, kai prašoma jų nuomonės, arba pačių iniciatyva. Europos reikalų komitetų konferencija taip pat gali teikti nuomonę dėl subsidiarumo principo taikymo⁶.

Nuo 2006 m. rugsėjo mėn. Komisija nacionaliniams parlamentams siuntė naujų teisės aktų pasiūlymus ir kvietė teikti pastabas. Nors pastabas kviečiama teikti ne vien dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo, daugelis iš nacionalinių parlamentų gaunamų pastabų susiję su šiais principais.

Galiausiai Teisingumo Teismas ir Pirmosios instancijos teismas gali peržiūrėti, ar institucijų teisės aktai teisėti ir ar jais nepažeidžiamas subsidiarumo principas.

---

² Protokolo 3 straipsnis.

³ Priimta 1993 11 17, OL C 329, 1993 12 6, p. 132.

⁴ 1993 m. Tarpinstitucinio susitarimo dėl subsidiarumo principo 2 skyriaus 3 punktas.

⁵ Protokolo 12 straipsnis.

⁶ Amsterdamo sutarties Protokolo dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje 6 punktas.

3. Komisijos veiksmai taikant principus 2007 m.

3.1 Poveikio vertinimas ir Poveikio vertinimo valdyba

Atsižvelgti į subsidiarumo ir proporcingumo principus – Komisijos kasdienio darbo kuriant naujas politines iniciatyvas dalis, tačiau pradėjus vykdyti poveikio vertinimus, imta dar atidžiau tikrinti, kaip šie principai taikomi. Naudojantis Komisijos poveikio vertinimo sistema lengviau priimti pagrįstesnius sprendimus teisėkūros procese. Taikant šią sistemą pagerėja teisės aktų pasiūlymų kokybė – užtikrinama, kad iniciatyvos būtų pagrįstos skaidriais duomenimis, suinteresuotųjų šalių pasiūlymais ir nuodugnia bei integruota įvairių problemos sprendimo būdų ekonominio ir socialinio poveikio, taip pat poveikio aplinkai, analizė. Subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo analizė yra vienas pagrindinių šios sistemos aspektų.

Poveikio vertinimas tapo sudėtine Komisijos darbo tvarkos ir sprendimų priėmimo dalimi, Komisija pasiryžusi sistemą dar tobulinti. Svarbus įvykis buvo Poveikio vertinimo valdybos (PVV) sukūrimas 2006 m. lapkričio mėn. PVV užduotis – užtikrinti Komisijos tarnybų rengiamų poveikio vertinimų kokybę, teikiant nepriklausomas konsultacijas ir vykdant kontrolę⁷. PVV nuomonės yra oficiali vidinio sprendimų priėmimo proceso Komisijoje – nuo departamentų vykdomų tarpusavio konsultacijų iki galutinio priėmimo kolegijoje – dalis. Komisijai priėmus atitinkamą iniciatyvą, su PVV nuomonėmis susipažinti taip pat gali kitos institucijos ir plačioji visuomenė. Savo nuomonėse PVV dažnai pataria gerokai patobulinti esminius poveikio vertinimų aspektus, įskaitant subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo vertinimą. 3.2 skirsnyje pateikiama pavyzdžių⁸.

Atsižvelgdama į PVV darbą ir poveikio vertinimo sistemos išorinį vertinimą, Komisija nusprendė pateikti praktiškesnes konsultacijas dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų analizės peržiūrėtose Poveikio vertinimo gairėse, kurias ketinama priimti antroje 2008 m. pusėje. Šiose gairėse, atsižvelgiant į Europos bendrijos steigimo sutarties 30 protokolą, bus pateikti išsamūs klausimai, į kuriuos turėtų būti atsakoma kiekviename poveikio vertinime. Peržiūrėtose gairėse taip pat bus pabrėžta, kad, nors paprastai poveikio vertinimuose nagrinėjamos problemos, kurias galima išspręsti imantis veiksmų ES lygmeniu, juose taip pat turi būti atsižvelgiama į tai, kad problemų ir jų sprendimo priemonių poveikis skirtingose valstybėse narėse ir Sąjungos regionuose gali skirtis⁹.

Šie pakeitimai padės užtikrinti, kad Komisija tiksliau ir skaidriau nei kada nors anksčiau analizuotų ir pagrįstų savo pasiūlymus. Tai itin svarbu, atsižvelgiant į reikšmingesnį nacionalinių parlamentų vaidmenį, kuris jiems teks įsigaliojus Lisabonos sutarčiai.

3.2 Komisijos principų taikymo pavyzdžiai

Šiame skirsnyje pateikiama pavyzdžių, kaip Komisija savo poveikio vertinimuose nagrinėjo subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymą ir prireikus keitė pasiūlymų pobūdį ar jų atsisakė.

⁷ „Komisijos rengiamų poveikio vertinimų kokybės užtikrinimo ir kontrolės stiprinimas. Poveikio vertinimo valdyba.“ – SEC (2006) 1457.

⁸ PVV pirmųjų metų veiklos apžvalga pateikiama SEC (2008) 120, 2008 1 30.

⁹ http://ec.europa.eu/governance/impact/key_en.htm

2007 m., atsižvelgiant į poveikio vertinimų analizę, sustabdyti du bendrovių teisės srities pasiūlymai. Pirmasis buvo *Rekomendacijos dėl į sąrašus įtrauktų bendrovių kapitalo ir kontrolės proporcingumo* pasiūlymas. Poveikio vertinime padaryta išvada, kad, kalbant apie proporcingumo principą, nebuvo aišku, ar direktyva arba rekomendacija buvo tinkamiausias priemonės, siekiant ES valstybėse narėse sumažinti pavojų, kad tam tikri akcininkai gali gauti asmeninės naudos. Vertinime pateikta išvada, kad rinkos jėgų, valstybių narių reguliavimo iniciatyvų ir esamos Bendrijos teisinės sistemos pakanka ir kad nesant praktinių duomenų apie tam tikrų akcininkų vykdomą ekspropriaciją ir jos mastą, ėmusis papildomų priemonių galėtų kilti rizika, kad didelių išlaidų patirtų emitentai ir kontroliuojantieji akcininkai, o nauda būtų neproporcinga¹⁰.

Antrasis bendrovių teisės srities pasiūlymas buvo susijęs su *Direktyva dėl tarpvalstybinio registruotų buveinių perkėlimo*. Poveikio vertinime prieita prie išvados, kad esamų teisės aktų dėl tarpvalstybinio judumo (Direktyva dėl tarpvalstybinių susijungimų) poveikis dar nežinomas ir kad registruotų buveinių perkėlimo klausimą netolimoje ateityje galėtų išaiškinti Teisingumo Teismas. Todėl vertinime pateikta išvada, kad direktyva nėra tinkamas atsakas į problemą ir kad labiau tiktų palaukti, kol bus galima išsamiai įvertinti pokyčių poveikį bei geriau apibrėžti bet kokių ES veiksmų poreikį ir mastą¹¹.

Atsižvelgiant į Poveikio vertinimo valdybos atliktą išsamų nagrinėjimą, ne viena iniciatyva buvo gerokai peržiūrėta. Pavyzdžiui, *Iniciatyvoje dėl mokytojų rengimo kokybės gerinimo*¹² daug aiškiau užsiminta apie ES iniciatyvas, kuriomis būtų galima paremti valstybių narių politiką, atsižvelgiant į jų kompetenciją. Panašiai ir *Veiksmų plano dėl veiksmingos konsulinės apsaugos trečiojoje šalyse*¹³ atveju: ES veiksmų poreikis atidžiai persvarstytas ir pasiūlytas nuosaikesnis požiūris.

Direktyvos dėl tarpvalstybinio sankcijų kelių eismo saugumo srityje taikymo pasiūlymą iš pradžių sudarė dvi atskiros dalys: pirmąja buvo siekiama sudaryti veiksmingą tarpvalstybinę įgyvendinimo sistemą, kuri padėtų užtikrinti, kad būtų galima imtis tolesnių veiksmų dėl visų greičio pažeidimų, kuriuos vienoje valstybėje narėje įvykdo vairuotojai iš kitos valstybės narės; antrąja dalimi buvo siekiama, kad nacionalinė kelių saugumo užtikrinimo praktika atitiktų tam tikrus atliekamų patikrinimų skaičiaus ir tolesnių veiksmų, kurių imamasi užregistravus pažeidimus, reikalavimus. Savo nuomonėje dėl poveikio vertinimo projekto PVV pareiškė pageidavimą, kad dvi pasiūlymo dalys būtų aiškiai atskirtos ir kiekviena būtų vertinama atskirai, atsižvelgiant į jų pridėtinę vertę ES bei proporcingumo ir subsidiarumo principus. 2008 m. kovo mėn. Komisija priėmė pasiūlymą tik dėl pirmosios pirminio projekto dalies ir atsisakė su nacionalinių įgyvendinimo sistemų reikalavimais susijusios dalies¹⁴.

---

¹⁰ SEC (2007) 1705.

¹¹ SEC (2007) 1707.

¹² COM (2007) 392.

¹³ COM (2007) 767.

¹⁴ COM (2008) 151.

4. Kitų dalyvių veiksmai taikant principus

4.1 Nacionaliniai parlamentai

Jeigu Lisabonos sutartis būtų ratifikuota, gerokai pakistų nacionalinių parlamentų vaidmuo ES teisėkūros srityje¹⁵. Viena svarbiausių naujovių – *ex ante* politinės ir *ex post* teisminės subsidiarumo principo kontrolės įvedimas. *Ex ante* politinė kontrolė būtų vykdoma įdiegus išankstinio įspėjimo mechanizmą. Pagal jį nacionaliniai parlamentai turėtų galimybę pateikti pagrįstą nuomonę, jei manytų, kad Europos teisės akto pasiūlymas neatitinka subsidiarumo principo¹⁶. Nacionaliniams parlamentams būtų sistemingai pranešama apie visų teisės aktų pasiūlymus ir, išskyrus tinkamai pagrįstus neatidėliotinus atvejus, parlamentai turėtų aštuonias savaites savo nuomonėms pranešti¹⁷. Atsižvelgiant į nacionalinių parlamentų pastabų skaičių, Sutartyje būtų numatyti du mechanizmai – „geltonoji kortelė“ ir „oranžinė kortelė“, – kuriuos pritaikius, pasiūlymas būtų peržiūrimas arba atsiimamas. Dėl *ex post* teisminės kontrolės Sutartyje būtų numatytos naujos nuostatos, pagal kurias nacionaliniai parlamentai ir Regionų komitetas Europos Teisingumo Teismui praneštų apie įtariamus subsidiarumo principo pažeidimus¹⁸.

Pagal procedūrą, kuri nuo minėtojo išankstinio įspėjimo mechanizmo skiriasi, nors tam tikri jos aspektai ir panašūs, Komisija nuo 2006 m. siūsdavo visas naujas iniciatyvas nacionaliniams parlamentams ir nustatė atsakymo į gautas nuomones dėl iniciatyvų procedūrą¹⁹. Iki 2007 m. gruodžio mėn. Komisija gavo 166 nuomones iš 19 valstybių narių 25 nacionalinių parlamentų. Nuomonės susijusios su 86 Komisijos tekstais²⁰.

Tarp nacionalinių parlamentų minėtų klausimų svarbią vietą užėmė subsidiarumo ir proporcingumo principai. Pavyzdžiui:

- Vokietijos Bundesrato nuomone, teisės akto dėl dirvožemio apsaugos sistemos pasiūlyme²¹ buvo pažeistas subsidiarumo principas, o, Prancūzijos Senato nuomone, siekiant patikrinti, ar nepažeistas proporcingumo principas, nepakako informacijos apie išlaidas, susijusias su nuostatomis dėl dirvožemio taršos. Kaip pažymima 4.2 skirsnyje, svarstant pasiūlymą diskusijų dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų kilo tiek Europos Parlamente, tiek Taryboje.
- Prancūzijos Senatas ir Vokietijos Bundesratas taip pat pareiškė abejojantys, ar reikalingas teisės akto dėl kelių infrastruktūros saugumo pasiūlymas²². Europos Parlamente nuomonės

---

¹⁵ 1 ir 2 protokolai.

¹⁶ Taikoma Komisijos pasiūlymams, valstybių narių grupės iniciatyvoms (pavyzdžiui, bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose srityje), Europos Parlamento iniciatyvoms, Europos Teisingumo Teismo prašymams, Europos centrinio banko rekomendacijoms ir Europos investicijų banko prašymams priimti europinį įstatymo galią turintį aktą.

¹⁷ Protokolo dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje 4 straipsnis.

¹⁸ Protokolo dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo 8 straipsnis.

¹⁹ „Piliečių darbotvarkė. Siekiant rezultatų Europai“, COM (2006) 211.

²⁰ 1 priede nuomonės apžvelgiamos išsamiau.

²¹ COM (2006) 232.

²² COM (2006) 569.

išsiskyrė: dauguma narių norėjo, kad Komisijos užmojis būtų platesnis, kiti tam prieštaravo, atsižvelgdami į subsidiarumo principą.

- Prancūzijos Senatas išreiškė požiūrį, kad Komisija savo pasiūlyme dėl vaisių ir daržovių rinkos reformos²³ nebuvo pagrindusi, jog nepažeidžiami subsidiarumo ir proporcingumo principai. Per diskusiją Taryboje Komisija pakeitė ir išbaigė teksto konstatuojamąją dalį, aiškiau užsimindama apie minėtuosius aspektus.
- Dėl Žaliosios knygos dėl tabako²⁴ Folketingas (DK) ir Riksdagas (SE) iškėlė subsidiarumo principo klausimą ir pareiškė pageidaujantys, kad žaliojoje knygoje minimi klausimai būtų sprendžiami nacionaliniu lygmeniu.

Pažymėtina, kad 35 nuomones pateiktos dėl dviejų Europos reikalų komitetų konferencijos vykdytų su subsidiarumo principu susijusių akcijų, kurios pradėtos 2006 m. pabaigoje. 2007 m. konferencija pradėjo dar vieną tokio tipo akciją, kuria dėmesys telkiamas į Tarybos pamatinį sprendimą dėl kovos su terorizmu²⁵. Iki 2008 m. sausio mėn. pabaigos akcijoje dalyvavo 29 iš 40 parlamentų. Akcija surengta, siekiant imituoti Lisabonos sutartyje pasiūlytas procedūras, nors ribos, kurias pasiekus reikia imtis veiksmų, nebūtų buvusios pasiektos. Bendruomenių rūmai paprieštaravo teisės akto pasiūlymui teigdami, kad juo pažeidžiamas subsidiarumo principas, o Bundestagas tvirtino, jog nepaisyta proporcingumo principo. Kai kurie parlamentai laikėsi nuomonės, kad nepakako argumentų, jog laikomasi subsidiarumo principo. Visi parlamentai abejojo Europos Sąjungos veiksmų pridėtine verte, palyginti su Europos Tarybos veiksmais.

4.2 Europos Parlamentas ir Taryba

Europos Parlamentas ir Taryba iškėlė subsidiarumo ir proporcingumo principų klausimą keliais atvejais.

Diskutuodamas apie *Jūrų strategijos pagrindų direktyvą* Parlamentas per pirmąjį svarstymą iš dalies pakeitė Komisijos siūlytą teisės aktą įtraukdamas griežtesnį, labiau teisiškai privalomą įpareigojimą pasiekti rezultata. Kai kurios valstybės narės vėliau teigė, kad galėtų kilti problemų dėl Parlamento iš dalies pakeistos direktyvos pagrindinio tikslo („pasiekti ar išlaikyti gerą jūrų aplinkos būklę“), atsižvelgiant į proporcingumo principą. Šios valstybės narės išreiškė susirūpinimą, kad pagrindų direktyvos įgyvendinimui tam tikrais atvejais gali prireikti neproporcingų išlaidų, ir paprašė įtraukti su šiuo klausimu susijusį straipsnį. Per antrąjį svarstymą Europos Parlamentas susitarė dėl naujos direktyvos tikslo formulotės („turi imtis būtinų priemonių, skirtų pasiekti“), taip pat pareiškė, kad tam tikromis sąlygomis valstybės narės neturi imtis konkrečių priemonių, jeigu išlaidos būtų neproporcingos, atsižvelgiant į pavojų jūrų aplinkai. Kai kurios valstybės narės laikėsi nuomonės, kad ši sutarta apsaugos nuostata dėl išlaidų pati buvo neproporcingai atsargi, todėl balsuodamos Taryboje susilaikė, norėdamos pareikšti nuomonę, kad direktyva buvo be reikalo sušvelninta.

Per diskusijas Taryboje dėl *Direktyvos dėl dirvožemio apsaugos* 2007 m. gruodžio mėn. dėta pastangų, siekiant suteikti valstybėms narėms lankstumo ir sumažinti direktyvos įgyvendinimo išlaidas. Tačiau tam tikros valstybės narės toliau tvirtina, kad dirvožemio politika priklauso nacionalinės kompetencijos sričiai ir kad siūlytame teisės akte pažeisti

---

²³ COM (2007) 17.

²⁴ COM (2007) 27.

²⁵ COM (2007) 650.

subsidiarumo ir proporcingumo principai. Nors Europos Parlamento Teisės reikalų komitetas priėmė nuomonę, pagal kurią minėtojo teisės akto pasiūlymas atmestas, nes juo esą pažeistas subsidiarumo principas, Europos Parlamentas šios nuomonės nesilaikė.

Kaip pažymėta 2.2 skirsnyje, Taryba ir Europos Parlamentas turėtų atsižvelgti į subsidiarumo ir proporcingumo principus siūlydami pakeitimus, kurie turi įtakos Bendrijos kompetencijos riboms. Iš to, kad pakeitimų, kuriuose iš tiesų į minėtuosius principus atsižvelgiama, mažai, matyti, jog Europos Parlamentas ir Taryba susiduria su sunkumais teikiant siūlomų svarbių pakeitimų poveikio vertinimus, ypač kai per politines diskusijas, prieš balsavimą, siūlomi teisės aktai pakeičiami, padalijami ar sujungiami. Per 2008 m. vyksiančią „Bendrojo poveikio vertinimo metodo“²⁶ peržiūrą Taryba, Europos Parlamentas ir Komisija turės galimybę aptarti, kaip palengvinti pakeitimų vertinimą.

4.3 Regionų komitetas

Pasibaigus bandomiesiems etapams 2005 m. ir 2006 m., Regionų komitetas 2007 m. kovo mėn. įkūrė interaktyvų Subsidiarumo stebėsenos tinklą. Jis pirmiausia skirtas vietos ir regionų valdžios institucijoms, tačiau prisidėti kviečiamos ir ES bei nacionalinės institucijos. Tinklas tvarkomas per interaktyvią svetainę²⁷. Užsiregistravę dalyviai gauna elektroninį pranešimą, kai reikia išnagrinėti, ar laikomasi subsidiarumo principo naujame Komisijos politikos dokumente. Pastabas užpildant standartinę elektroninę formą Regionų komitetui galima teikti maždaug 6 savaites nuo tada, kai tinkle pranešama apie pradėtą nagrinėjimą. Ši elektroninė platforma, be kita ko, padės Europos Komisijai ir Regionų komitetui įgyvendinti savo 2005 m. lapkričio mėn. bendradarbiavimo susitarimą, pagal kurį jie turi nustatyti prioritetus, dėl kurių reikia imtis konkrečių tolesnių veiksmų subsidiarumo ir proporcingumo principų srityje.

4.4 Teisingumo Teismas

2007 m. buvo patvirtinta nusistovėjusi teismo praktika, susijusi su subsidiarumo ir proporcingumo principais. Pirmosios instancijos teismas (PIT) dviejose bylose *obiter dicta* pateikė įdomių pastebėjimų dėl subsidiarumo ir išsamiau aptarė proporcingumo principo taikymą konkurencijos teisės srityje.

Byloje T-374/04 *Vokietija prieš Komisiją*²⁸ PIT Komisijos prievolę įrodyti naudojantis priežiūros įgaliojimais pagal antrinę teisę susiejo su subsidiarumo principu. PIT svarstė Vokietijos ieškinį dėl Komisijos sprendimo dėl nacionalinio šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų paskirstymo plano. Minėtoju sprendimu Komisija atmetė Vokietijos siūlytas taisykles, susijusias su *ex post* pakeitimais sumažinant kvotas, tvirtindama, kad šiomis taisyklėmis pažeista Direktyva 2003/87/EB²⁹. PIT išnagrinėjo Komisijos išvados, kad Vokietija pažeidė direktyva numatytus kriterijus, teisėtumą. Sprendime PIT atkreipė dėmesį į Komisijos ir valstybių narių galių pasiskirstymą šioje srityje. PIT padarė išvadą, kad nėra Bendrijos taisyklės, pagal kurią aiškiai ir tiksliai nurodoma, kokia forma ir būdais valstybės narės turėtų užtikrinti direktyvų veiksmingumą; Komisija pagal reikalaujamą teisinį standartą turi įrodyti, kad valstybės narės taikomos priemonės prieštarauja Bendrijos teisei. PIT taip pat priėjo prie išvados, kad kai EB ir jos valstybės narės dalijasi kompetenciją tam tikroje srityje, Komisija turi įrodyti, koku mastu valstybės narės galios ribojamos. Galiausiai PIT padarė

²⁶ Priimta pagal 2003 m. Tarpinstitucinį geresnės teisėkūros susitarimą.

²⁷ <http://subsidiarity.cor.europa.eu>.

²⁸ Byla T-374/04, 2007 m. lapkričio 7 d. Sprendimas *Vokietija prieš Komisiją*, dar nepaskelbtas.

²⁹ Direktyva 2003/87/EB (OL L 275, 2003, p. 32.) (Prekyba emisijos leidimais).

išvadą, kad Komisija pagal reikalaujamą teisinį standartą neįrodė, kad *ex post* pakeitimai sumažinant kvotas prieštaravo Sutarties tikslams ir atitinkamą sprendimo dalį panaikino.

Byloje *Minin prieš Komisiją*³⁰ PIT patvirtino sprendimų pagrindimą *Yusuf* ir *Ayadi* bylose³¹. Todėl aišku, kad subsidiarumo principas netaikomas ekonominių sankcijų trečiosioms šalims atžvilgiu. Tačiau PIT taip pat pareiškė, kad, nors subsidiarumo principas ir buvo taikomas, „akivaizdu, kad Saugumo Tarybos rezoliucijas vienodai įgyvendinti visose valstybėse narėse geriausia Bendrijos, o ne nacionaliniu lygiu“.

Alrosa byloje³² PIT *pirmą kartą* pritaikė proporcingumo principą sprendimams pagal Reglamento Nr. 1/2003³³ dėl konkurencijos taisyklių įgyvendinimo 9 straipsnį. Šis straipsnis susijęs su įmonių išsipareigojimais, kuriuos Komisija padarė teisiškai privalomais. Byloje buvo nagrinėjamas dviejų neapdorotų deimantų gamybos ir tiekimo rinkoje veikiančių bendrovių prekybos susitarimas, apie kurį pranešta Komisijai. Viena bendrovė Komisijai išsipareigojo nutraukti supirkimą iš kitos šalies – šiuos išsipareigojimus Komisija pagal minėtąjį 9 straipsnį priimtu sprendimu padarė teisiškai privalomais. Antroji bendrovė paprieštaravo sprendimui, *inter alia*, dėl to, kad juo buvo pažeistas proporcingumo principas, teigdama, kad viso tiekimo kitai šaliai draudimas buvo neproporcingas. PIT patvirtino, kad nors 9 straipsnyje aiškiai nekalbama apie proporcingumą, Komisija turi laikytis šio principo, nes tai yra vienas Bendrijos teisės bendrųjų principų. PIT padarė išvadą, kad visiškai uždraudus visus komercinius santykius buvo pažeistas proporcingumo principas, ir sprendimą panaikino³⁴.

5. Išvados

Atsižvelgiant į pirmesnę analizę, galima daryti tris pagrindines išvadas. Pirma, 2007 m. kiekvienas iš sistemos dalyvių nacionaliniu ar ES lygmeniu prisidėjo prie to, kad užtikrintų, jog Bendrijos pasiūlymai būtų atidžiai nagrinėjami, kad nebūtų pažeidžiami subsidiarumo ir proporcingumo principai. Įrodyta, kad tai sėkmingai daroma. Antra, keliais būdais stiprinamas nagrinėjimo procesas: Komisijoje tobulinant poveikio vertinimo sistemą, nacionaliniuose parlamentuose ir Regionų komitete. Trečia, iš to, kad nacionaliniai parlamentai ir ES institucijos iškėlė panašius klausimus, matyti, kad vis labiau sutariama, ką subsidiarumo ir proporcingumo principai reiškia praktikoje. Komisija toliau atidžiai stebės šiuos pokyčius.

---

³⁰ Byla T-362/04, T-362/04, 2007 m. sausio 31 d. Sprendimas *Minin prieš Komisiją*, ECR II-2003.

³¹ Byla T-306/01, *Yusuf ir Al Barakaat International Foundation prieš Tarybą*, ECR [2005] II-3533, 112–116 punktai, ir byla T-253/02, *Ayadi prieš Tarybą*, ECR [2006] II - 2139, 87–89 punktai.

³² Byla T-170/06, 2007 m. liepos 11 d. Sprendimas *Alrosa prieš Komisiją*, ECR II-02601, dar nepaskelbtas.

³³ OL L 1, 2003, p. 1.

³⁴ Pažymėtina, kad Komisija dėl šio sprendimo yra pateikusi apeliaciją.

1 priedas. Iš nacionalinių parlamentų gautų nuomonių skaičius

	Nacionalinis parlamentas	Gauta nuomonių
1	FR Sénat	40
2	DE Bundesrat	21
3	UK House of Lords	18
4	SE Riksdag	17
5	PT	13
6	DK Folketing	12
7	CZ Sénat	11
8	IE (Joint EU Committee)	5
9	NL (abeji rūmai)	3
10	DE Bundestag	3
11	LT Seimas	3
12	FR Assemblée nationale	2
13	BE Sénat	2
14	UK House of Commons	2
15	HU	2
16	LUX	2
17	EE Riigikogu	2
18	CZ Chambre des députés	1
19	IT Camera dei Deputati	1
20	BE Chambre des Représentants	1
21	PL Sejm	1
22	PL Senat	1
23	FI	1
24	SI	1
25	SK	1
	Iš viso:	166